

Yeni Dini Hareketlerdeki Şifa Uygulamaları Ve İnsanlar Üzerindeki Etkileri

Prof. Dr. Süleyman TURAN

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

suleyman.turan@erdogan.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3731-2986

Rumeysa ŞENTÜRK*

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

rumeysa_senturk23@erdogan.edu.tr, ORCID ID: 0009-0006-3588-3837

ÖZ

Yeni dini hareketlerin önemli bir bölümü fiziksel hastalıkları iyileştirme, ruhsal ve manevi şifa dağıtma iddiası ve söylemleriyle ortaya çıkmaktadır. Özellikle Uzakdoğu ve Hint kökenli hareketlerin insanları cezbetme yollarından birinin sağlıklı yaşam, kişisel gelişim ve alternatif tedavi yolları önermeleri olduğu bilinmektedir. Şifa uygulamaları ile öne çıkan hareketler söz konusu pratikler ile bir yandan potansiyel üyeleri etkileyerek taraftar kazanmaya çalışırken öte yandan kendi mevcut taraftarlarının harekete olan bağlılığını da arttırmayı amaçlamaktadır. Bu durum söz konusu hareketlerdeki şifa uygulamalarının çeşitli açılardan incelenip insanlar üzerindeki etkisinin ortaya konulmasının önemini gözler önüne sermektedir. Şifa dağıtma özellikleriyle öne çıkan birtakım hareketlerin örnekliğinden yola çıkarak yeni dini hareketlerin şifa uygulamaları ve ortaya konulan maddi ve manevi yöntemlerin insanları nasıl etkilediğinin ele alındığı bu çalışmada söz konusu uygulamaların çoğunun aslında bir gerçeklik payı bulunmadığı, bunların bir yandan lidere karizmatiklik atfetmek ve otoritesini güçlendirmek diğer yandan da insanları etkileyerek harekete çekmek için üretilen hususlar oldukları üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Dini Hareketler, Şifa Uygulamaları, İstismar, Sağlık

Not: Bu çalışma, Prof. Dr. Süleyman Turan'ın danışmanlığında Rumeysa Şentürk tarafından hazırlanan "Yeni Dini Hareketlerde Şifa Ritüelleri" başlıklı yüksek lisans tezi merkeze alınarak hazırlanmıştır.

*Sorumlu Yazar (Corresponding Author)

Healing Practices in New Religious Movements And Their Effects on People

Abstract

A significant number of new religious movements are emerging with claims and discourses of healing physical illnesses and spiritual healing. It is known that one of the ways in which movements of Far Eastern and Indian origin attract people is by offering healthy living, personal development, and alternative treatment methods. Movements that stand out with their healing practices aim to gain supporters by influencing potential members, while at the same time increasing the loyalty of their existing supporters to the movement. This situation reveals the importance of examining the healing practices of these movements from various angles and revealing their impact on people. Based on the example of some movements that stand out with their healing properties, this study examines the healing practices of new religious movements and how the material and spiritual methods put forward affect people, emphasizing that most of these practices do not actually have a share of reality, and that they are produced to attribute charismatics to the leader and strengthen his authority on the one hand, and to attract people to the movement by influencing them on the other.

Keywords: New Religious Movements, Healing Practices, Abuse, Health

GİRİŞ

Genellikle XX. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmaya başlayan ve geleneksel dinlere alternatif olarak gelişme gösteren “yeni dini hareket” (YDH)’ler, marjinal konularıyla toplumun uç sınırlarında hareket ederek birtakım inanç ve pratikler dizisi ortaya koymaktadır. “Yeni” olarak nitelendirilseler de söz konusu oluşumların çoğunun aslında Hıristiyanlık, Hinduizm, Budizm ve Şintoizm gibi geleneksel dinlerin içinden ortaya çıktıkları ve önemli ölçüde bu dinlerden beslendikleri bir vakiadır (Melton, 2007, s. 32; Turan & Battal, 2024, s. 13). İnsanların bu tür oluşumlara neden yöneldikleri, hangi saiklerin onları çektiği ve gerçekte hedeflenen ile pratikte karşılaşılan durumların katılımcılar üzerinde ne gibi etkiler yarattığı gibi hususların aydınlatılması söz konusu oluşumların anlaşılması açısından oldukça önem arz etmektedir. Konuya ilişkin kaynaklar incelendiğinde YDH’lere katılımın arkasında yatan toplumsal ve bireysel çok farklı sebeplere temas edildiği görülmektedir. Bireylerde görülen yabancılaşma, kişisel bunalım, kimlik karmaşası ve yoksunluk gibi pek çok nedenin yanında psikolojik veya fiziksel rahatsızlıklar için bir şifa arayışında olmak da

insanları YDH'lere yönlendiren önemli faktörler arasında zikredilebilir (Saliba, 2007, s. 42). Yalvaç Arıcı (2021, s. 295)'nin işaret ettiği üzere, insanlar var oldukları andan itibaren rahatsızlıkları için şifa arayışındadır ve çoğu zaman bu arayışın kaynağı olarak Tanrı görülmektedir. Bu bağlamda birçok inançta Tanrı'dan şifa talep edilirken şifacılar ile şifa ritüelleri önemli bir rol oynamaktadır. Din ve şifa üzerine araştırmalar yapan Suzanne Crawford O'Brien's, her dinin kalbinde şifa uygulamalarının yer aldığını iddia etmekte; dinlerde yer alan şifa geleneklerinin, insanların günlük yaşamlarında kutsal ile bağlantı kurmalarının bir ifade biçimi olduğunun altını çizmektedir (Crawford, 2006, s. 29).

Şifa uygulamaları coğrafya, kültür ve inançlara göre değişiklik gösterse de şifanın kutsal ile ilişkilendirilmesinin büyük oranda benzerlik arz ettiği ve aynı hususların YDH'lerde de karşımıza çıktığı söylenebilir. Sağlık sorunlarının üstesinden gelme gibi cazip teklifler sunan bazı YDH'ler, dönüm noktasında bulunan pek çok insan için rahatlatıcı çözümler sunuyor gözükmektedir (Shterin, 2012, s. 290). Bu doğrultuda Antuanizm, Hristiyan Bilimi, Sayentoloji ve Yaşama Davet gibi birçok yeni dini hareketin hastalıkları iyileştirme ve manevi şifa dağıtma iddiaları içeren söylemlerle öne çıkma gayretinde oldukları anlaşılmaktadır. Bu tür oluşumlar fiziksel ve ruhsal iyileşmeye çok önem verdikleri için "şifa dinleri" ya da "terapötik dinler" olarak isimlendirilmekte; fiziksel veya ruhsal olarak hemen ve şimdi gerçekleşen bir iyileşmeyi hedeflemektedir (Cengiz, Küçükural & Gür, 2021, s. 268). Nitekim farklı inanç öğelerinin ve hayat tarzlarının bir araya getirilmesinden oluşan Yeni Çağ (New Age) akımları da kişisel gelişimi ve şifayı ön planda tutmaktadır (Aksel, 2022, s. 31).

Hangi coğrafyada ortaya çıkarsa çıksın yeni dini hareketlerin büyük bir bölümünde fiziksel ve ruhsal şifa uygulamalarının önemli bir yer teşkil ettiği ve söz konusu uygulamaların hem yeni taraftarlar kazanmada hem de mevcut taraftarların elde tutulmasında çok etkili olduğu bir gerçektir. Son dönemde Türkiye'de de şifa alanında faaliyet yürüten birtakım hareketlerin yükselişe geçtiği, özellikle holistik sağlık yaklaşımları, yoga, meditasyon ve diğer çeşitli uygulamaların birçok kesim tarafından ilgiyle takip edildiği ve yüksek ücretler karşılığında bu hizmetlerden yararlanma yoluna gidildiği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede şifa hareketlerinin, uygulamalarının ve şifacı liderlerin giderek artan popülaritesi ile çeşitli kesimlerden birçok insanın bu tür hareketlere katılımı, söz konusu oluşumlar ve uygulamalarının araştırılması ve ortaya konulmasının önemini gözler önüne sermektedir. Literatürde konuya ilişkin çok az araştırmanın bulunduğu anlaşılmaktadır. 2024 yılında

yayınlanan ve konuya ilişkin en geniş kapsamlı çalışma olan Özlem Uluç Küçükcan'ın *Şifa Peşinde* kitabı da dahil olmak üzere mevcut çalışmaların genellikle Yeni Çağ (New Age) akımlarında yer alan şifa uygulamalarını sosyolojik açıdan konu edindikleri görülmektedir. Bu çalışmada biz, bizatihi şifa uygulamaları ile öne çıkan hareketler, sergiledikleri şifa uygulamaları ve bunların insanlar üzerindeki etkilerine odaklanarak konuyu dinler tarihi perspektifinden ele almayı amaçlıyoruz. Dünya genelinde on binlerce yeni dini hareketin faaliyet yürüttüğüne ve bunların çoğunda maddi ve manevi şifa dağıtmaya yönelik çeşitli uygulamalara yer verildiğine daha önce işaret etmiştik. Bu bağlamda bir sınırlamaya gitme zorunluluğu kaçınılmaz bir durumdur. Nitekim bu doğrultuda konuyu en iyi tasvir edeceğini düşündüğümüz Branhamizm, Tüm İnsanlar İçin Birleşik Dua Evi (United House of Prayer for All People), Silva Metodu (Silva Method), Beyaz Kartal Locası (White Eagle Lodge), Bütünsel Sağlık Hareketi (Holistic Health Movement) ve El Niño Fidencio hareketleri gibi temel örneklerle yetinmeye çalışacağız. Çalışmamızda, öncelikle tespit edebildiğimiz kadarıyla şifa uygulamaları ile öne çıkan YDH'leri çeşitli şekillerde sınıflandırma yoluna gideceğiz. Ardından yukarıda isimlerine yer verdiğimiz temel örnekler üzerinden YDH'lerdeki şifa uygulamalarını fiziksel ve ruhsal olarak sınıflandırarak örneklerle ortaya koymaya çalışacağız. Son olarak da söz konusu uygulamalar ve bu uygulamalarda yer verilen temel tekniklerin potansiyel üyeler ve insanlar üzerindeki etkilerine dair tespitleri paylaşacağız. Böylelikle hem yeni dini hareketlerin önemli bir yönüne ışık tutmayı hem de konuya ilişkin yeni araştırmalara bir basamak oluşturmayı amaçlıyoruz.

1. Şifa Uygulamaları İle Öne Çıkan Ydh'ler

Dünya genelinde faaliyet yürüten on binlerce yeni dini hareket arasında şifa uygulamaları ile öne çıkanları tespit edebildiğimiz kadarıyla beslendikleri dinler, doğdukları coğrafya ve sağladıkları şifa türleri açısından çeşitli şekillerde sınıflandırmaya çalıştık. Beslendikleri dinler açısından yapılan tasnifte senkretik karakterdeki hareketlerin çoğunlukta olduğunu söyleyebiliriz. Söz konusu hareketlere Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Şifa Uygulamaları ile Öne Çıkan Senkretik Kökenli YDH'ler

Aetherius Cemiyeti	Guru Jâra'nın Yolu
Aladura	Hacer'in Evrensel Ruhani Kilisesi
Antroposofi	Hō No Hana Sanpōgyō
Arcanum Nama Şivaya Hindu Misyonerliği	İvanovizm
Astara	Johane Masowe'un Apostolik Kilisesi
Astral Karate	Kendini Gerçekleştirme Derneği
Azizlerin Yolu	Kutsal Mans Düzeni
Barquinha	Modekngai
Beyaz Kartal Locası	Peyote Kültü
Beyaz Tapınak Kardeşliği	Rabbin Kilisesi
Bütünsel Sağlık Hareketi	Santa Muerte
Candomble	Sukyo Mahikari
Chen Tao	Synanon Kilisesi
Chrislam	Tenrikyo
Çiftlik	Vale Do Amanhecer
Daheşizm	Yaşama Davet
Evrensel Ruh Hareketi	Yeni Çağ Hareketleri
Fiat Lux	Zar Kültü
Gedatsu-kai	

Senkretik karakterdeki hareketlerden sonra Tablo 2’de isimlerine yer verdiğimiz üzere Hıristiyanlık kökenli hareketlerin geldiğini, Hıristiyanlık kökenli hareketleri ise Hint, Çin ve İran kökenli hareketlerin takip ettiği söylenebilir.

Tablo 2. Şifa Uygulamaları ile Öne Çıkan Hıristiyan Kökenli YDH’ler

Arkeosofi	Kerubim ve Serafim Kiliseleri
Azusa Sokağı Uyanışı	Kimbanguizm
Basilio Bilim Okulu	Kırmızı Çadır Tapınak Hareketi
Branhamizm	Kutsal Kalp Kilisesi
C3 Kilisesi	Kutsal Musa Dağı Ailesi
El Niño Fidencio	Mesih Apostolik Kilisesi
Fadia İbrahim	Nihai Yargı Süreç Kilisesi
Haç ve Yıldız Kardeşliği	On İki Havari Kilisesi
Hristiyan Bilimi	Sayentoloji
Hristiyan ve Misyoner İttifakı	Silva Metodu
İlahi Işığın Elçileri	Tanrı’nın Temel İnancı
İnsan Anlayışı Vakfı	Tüm İnsanlar İçin Birleşik Dua Evi
İsa’nın Ruhu Kilisesi	Unarius
Karizmatik Hareket	Yoido Sunbogeum
Kazananlar Şapeli	

Tablo 3. Şifa Uygulamaları ile Öne Çıkan Hint, Çin ve İran Dinleri Kökenli YDH'ler

Afrika Hindu Manastırı	Reiki
Agni Yoga Topluluğu	Sağlıklı Hayat Yolu
Aim True Yoga	Sahaja Yoga
Ammachi	Sih Dharma
Ananda Marga	Transandantal Meditasyon
Anusara Yoga	Sathya Sai Baba
Baba Ram Dass	Kurozumikyō
Brahma Kumaris	Sekai Kyusei Kyo
Ciji Gongde Hui	Shinji Shumeikai
Hòa Hảo	Tan Woltu
Mükemmel Özgürlük Kilisesi	Amorc
Rajneesh	Mazdaznan
Ramakrişna Misyonu	

Tablodaki hareketlere ek olarak şifa uygulamaları ile öne çıkıp hiçbir dini kökeni olmayan Aletheia Psiko-fiziksel Vakfı, Braco Hareketi ve Yaad'ın Dünyası gibi YDH'lerin varlığını da hatırlatmak gerekir.

Coğrafi kökenlerine göre bir tasnif yapmaya çalışıldığında ise Amerika'da doğan hareketlerin çoğunlukta olduğunu; Uzak Doğu'da gelişen hareketlerin bunu takip ettiğini söylemek mümkündür. Tespit edilen hareketlerin çoğunda fiziksel ve ruhsal şifa uygulamaları bir arada bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu hareketlerde yer alan şifa uygulamalarını fiziksel veya ruhsal şifa olarak ayırmak zordur. Ancak yine de daha çok fiziksel veya ruhsal şifa üzerine odaklanan hareketlerden yola çıkarak

bir sınıflandırma yapmak mümkündür. Bu doğrultuda şifa uygulamaları ile öne çıkan yüzlerce hareketi büyük oranda vurguladıkları şifa türüne göre fiziksel, ruhsal ve her ikisinin de aynı oranda öne çıktığı fiziksel-ruhsal şifa olmak üzere üçlü bir sınıflandırma yapılabilir. Bu sınıflandırma sonucunda şifa ile öne çıkan YDH'lerin çoğunda fiziksel ve ruhsal şifa uygulamalarının aynı oranda önemli olduğu söylenebilir. Bu hareketler Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Fiziksel ve Ruhsal Şifa Uygulamaları ile Öne Çıkan YDH'ler

Afrika Hindu Manastırı	Candomble	Kurozumikyō
Agni Yoga Topluluğu	Chrislam	Kutsal Kalp Kilisesi
Aladura	Ciji Gongde Hui	Kutsal Musa Dağı Ailesi
Aletheia Psiko-fiziksel Vakfı	El Niño Fidencio	Mazdaznan
Ammachi	Fadia İbrahim	Mükemmel Özgürlük Kilisesi
Amorc	Fiat Lux	On İki Havari Kilisesi
Anusara Yoga	Gedatsu-kai	Peyote Kültü
Arcanum Nama Şivaya Hindu Misyonerliği	Hacer'in Evrensel Ruhani Kilisesi	Rabbin Kilisesi
Azizlerin Yolu	Haç ve Yıldız Kardeşliği	Reiki
Azusa Sokağı Uyanışı	Hristiyan Bilimi	Sağlıklı Hayat Yolu
Baba Ram Dass	Hòa Hảo	Santa Muerte
Barquinha	İsa'nın Ruhu Kilisesi	Sekai Kyusei Kyo

Basilio Bilim Okulu	Johane Masowe'un Apostolik Kilisesi	Sukyo Mahikari
Beyaz Tapınak Kardeşliği	Karizmatik Hareket	Tenrikyo
Braco Hareketi	Kazananlar Şapeli	Vale Do Amanhecer
Bütünsel Sağlık Hareketi	Kerubim ve Serafim Kiliseleri	Yaşama Davet
C3 Kilisesi	Kırmızı Çadır Tapınak Hareketi	Yeni Çağ Hareketleri

Tespit edebildiğimiz kadarıyla fiziksel şifa uygulamaları ile öne çıkan YDH'ler ruhsal şifa uygulamaları ile öne çıkan YDH'lerden daha az görünmektedir.

Tablo 5. Ruhsal Şifa ile Öne Çıkan YDH'ler

Aetherius Cemiyeti	Nihai Yargı Süreç Kilisesi
Aim True Yoga	Rajneesh
Ananda Marga	Ramakrişna Misyonu
Antroposofi	Sahaja Yoga
Arkeosofi	Sayentoloji
Astara	Shinji Shumeikai
Astral Karate	Sih Dharma
Beyaz Kartal Locası	Silva Metodu
Brahma Kumaris	Synanon Kilisesi

Daheşizm	Tanrı'nın Temel İnancı
Evrensel Ruh Hareketi	Tan Woltu
Guru Jâra'nın Yolu	Transandantal Meditasyon
İlahi Işığın Elçileri	Unarius
İnsan Anlayışı Vakfı	Zar Kültü
Kendini Gerçekleştirme Derneği	

Tablo 6. Fiziksel Şifa ile Öne Çıkan YDH'ler

Branhamizm	Kutsal Mans Düzeni
Chen Tao	Mesih Apostolik Kilisesi
Çiftlik	Modeknei
Hristiyan ve Misyoner İttifakı	Sathya Sai Baba
Hō No Hana Sanpōgyō	Tüm İnsanlar İçin Birleşik Dua Evi
İvanovizm	Yaad'ın Dünyası
Kimbanguizm	Yoido Sunbogeum

2. Ydh'lerdeki Şifa Uygulamaları ve Kullanılan Teknikler

Yukarıda yer verilen sınıflandırmalardan anlaşılacağı üzere şifa uygulamalarıyla öne çıkan YDH'ler sayıca oldukça fazladır ve uygulamalar da çeşitlilik göstermektedir. Bu çalışmada şifa türleri açısından yukarıda yaptığımız üçlü sınıflandırmadan yola çıkarak fiziksel şifa uygulamaları başlığı altında Branhamizm ve Tüm İnsanlar İçin Birleşik Dua Evi; ruhsal şifa uygulamaları başlığı altında

Silva Metodu ve Beyaz Kartal Locası; fiziksel ve ruhsal şifa uygulamaları başlığı altında ise Bütünsel Sağlık Hareketi ve El Niño Fidencio üzerinden konuyu ele alacağız. Bu hareketlerin ortaya koyduğu yaklaşımlar diğerleriyle büyük oranda benzer olmakla birlikte hem konuyu daha çarpıcı bir şekilde gözler önüne sereceği hem de örneklerin çarpıcılığı dikkate alınarak bunlar tercih edilmiştir.

2.1. Fiziksel Şifa Uygulamaları

YDH'lerde çoğunlukla kendisine karizmatiklik atfedilen liderlerin, tekerlekli sandalyeye mahkûm kişileri yürütme, kanserli hastaları iyileştirme ve görme engellilerin gözlerini açma gibi uygulamaları ve buna karşılık katılımcıların baygınlık geçirip olağandışı tepkiler vermesi zaman zaman kaynaklarda yer bulan ya da söz konusu çevrelerde aktarılan hususlar arasında zikredilebilir. Daha çok kişiyi etkileyebilmek amacıyla stadyumlar gibi büyük alanlarda kalabalıklara yönelik düzenlenen bu tür şifa ritüellerine çaresiz ve şifa arayışında olan binlerce insanın katılım gösterdiği bir vakıdır (Koenig, 2012, s. 57). Örnek olarak seçtiğimiz Branhamizm, fiziksel şifa uygulamaları ile öne çıkan YDH'lerden biridir. Hareket, William Marrion Branham (1909-1965) tarafından Amerika'da kurulmuştur. Branham, İkinci Dünya Savaşı sonrası kurtuluş ve şifa hareketinin yükselişe geçmesi ile öne çıkan ünlü inanç şifacılarından birisidir (Burgess & van der Maas, 2010, ss. 1140-1142). Hareketin hızla büyümesini sağlayan en önemli etken Branham'ın şifa dağıtma iddiası olmuş ve harekette fiziksel şifaya yönelik birçok uygulama gerçekleştirilmiştir. Branham'ın iddiasına göre, sol elindeki titreşimler Rabbin Meleği tarafından ona verilen şifa dağıtma armağanını gösteren ilk işaret olmuş (Harrell, 1978, s. 37); melek ona eli aracılığıyla bütün hastalıkları tespit ve tedavi edebilmeyi bahşetmiştir (Yorulmaz, 2024, s. 201). Yine Branham'ın iddiasına göre melek ona görünmüş ve hastalar için samimi şekilde dua ettiği takdirde kanserin bile önüne geçebileceğini söylemiştir ("William Branham", t.y.). Buna göre Branham, şifa uygulaması sırasında hastanın sağ elini tuttuğunda tüm hastalıklarını tespit edebilecek; bu esnada fiziksel titreşimler hissedecek ve dua ettiğinde hasta şifa bulmuş olacaktır (Yorulmaz, 2024, s. 201).

Fiziksel şifa uygulamaları barındıran bir diğer hareket Tüm İnsanlar İçin Birleşik Dua Evi'dir. "Şeker Baba" ya da "Lütuf Baba" olarak da anılan Portekiz kökenli Marcelino Manuel da Grace (1884-1960) tarafından kurulan bu hareket Amerika merkezlidir. Fiziksel tedaviye ilişkin tartışmalı bir duruş

sergileyen hareket, hastalıkların tıbbi müdahaleye gerek duyulmadan ilahi şifa ile tedavi edilebileceğini savunmaktadır. Hareketin lideri olan Grace, şifa seansları düzenleyerek ün kazanmış ve bu şekilde birçok insanı harekete çekmeyi başarmıştır (Özcan, 2024, ss. 917-918). Çeşitli yöntemler geliştiren ve mucizeler gerçekleştirdiğini iddia eden Grace, Amerika'nın güneyinde çadır toplantılarına başlamadan önce Afro-Amerikan gazetesi *Savannah Tribune*'de kendi fotoğrafının olduğu bir ilan yayınlamıştır. Bu ilan, İsa'nın ölmediğini ve sonsuza kadar yaşayacağını vaaz etmek üzere Kudüs'ten geleceğini duyurmaktadır. Bunun yanında söz konusu ilan, Grace'i hem uluslararası bir dini figür olarak tanıtmakta hem de onun tıpkı İsa gibi iyileştirme gücüne sahip olduğu mesajını insanlara vermektedir (Dallam, 2007, s. 47). Grace, şifa dağıtırken çeşitli yöntemler kullanmıştır. Bu bağlamda Grace'in kişisel olarak sunduğu şifa, kutsal nesnelere aracılığıyla verdiği şifa ve kilisede satın alınabilen çeşitli Grace ürünlerinin kullanımıyla sağlanan şifadan söz edilebilir (Dallam, 2007, s. 68). Yılda birkaç kez çıkan ve kilisenin resmi yayını olan *Grace Magazine* de şifa aracı olarak kullanılmaktadır. Bu dergi fiziksel şifa için vücuda sarılabilmekte ve şifa hakkında bilgilenmek için de kullanılabilir. Asıl dikkat çekici olan ise bazı insanların bu dergiden iksirler yapması ya da dergiyi suya batırıp içerek şifa bulacağına inanmasıdır (Dallam, 2009, s. 411). Bunun yanında Grace'in, kutsadığı mendiller ile de şifa dağıttığı bilinmektedir (Dallam, 2007, s. 70). Hareketin satılmak üzere ürettiği şifalı ürünler arasında sabun, kırtasiye malzemeleri, çay, kahve, kurabiye, diş macunu, krem ve talk pudrası sayılabilir ("United House of Prayer for All People", 2024). Söz konusu ürünler hem hastalığa karşı önleyici hem de hastalığı giderici olarak satışa sunulmaktadır. Bu ürünler maddi bir gelir kaynağı olmalarının yanı sıra daha çok kişiye şifa hizmetinin ulaştırılması noktasında da oldukça önemli görülmektedir (Sigler, 2005, ss. 75-76).

2.2. Ruhsal Şifa Uygulamaları

YDH'lerin hedefleri arasında ruhsal olarak iyileştirme veya mevcut durumdan daha sağlıklı bir ruhsal duruma ulaştırma önemli bir yer tutmaktadır (Atkins, 2014, s. 284). Bu bağlamda ruhsal şifa verme hedefinde olan ve bu yönde vaatlerde bulunan onlarca YDH mevcuttur. Bu tür hareketlerde şifa kavramı bireysel ve toplumsal ilerleme için bir tür reçete olarak görülmektedir. Engelleri ortadan kaldırmak ve gelişmek isteyen her bireyin tıbbi veya psikolojik durumları ne olursa olsun şifaya ihtiyacı olduğu da yine bu tür hareketler tarafından vurgulanmaktadır (Cengiz vd., 2021, s. 284).

Silva Zihin Kontrol Metodu, ruhsal şifaya dönük uygulamalar içeren hareketlerin başında sayılabilir. Hareketin kurucusu Meksikalı bir Amerikalı olan José Silva (1914-1999)'dır. Silva Metodu'nun amacı beynin daha fazla kullanımını öğretmek zihnin gizli yeteneklerini geliştirmektir. Aynı zamanda insanın doğasında bulunan potansiyelinin uyanması ve gelişmesini de sağlamaktır ("Silva Metodu Nedir?", t.y.). Unutulmuş gibi görünen şeyleri hatırlama, acıyı kontrol etme, iyileşmeyi hızlandırma, istenmeyen alışkanlıklardan vazgeçme ve sezgiyi harekete geçirme gibi yetenekleri geliştirmek yine hedefler arasında sayılabilir. Silva Zihin Kontrolü, hipnoz ve görselleştirme tekniklerini içeren bir eğitimidir ve 40-48 saat içinde insanlara iletilir. Hareketin reklam broşüründe zihnin 48 saat içinde istenilen her şeyi yapmak için kullanabileceği iddia edilmektedir (Wallis, 2003, s. 44). Bu metod uygulanırken katılımcılara meditatif düzeye ulaşmaları için bir egzersiz verilmektedir. Bu egzersiz derin bir rahatlama sağlayarak katılımcıyı uyku halinden daha derin bir hale sokmaktadır. Metodu uygulayanlar bu durumu "kendi seviyenize gitmek" veya "Alfa'ya gitmek" olarak adlandırmaktadır. Bir de "Beta"da olma durumu, yani dış bilinç içinde olma söz konusudur ki iş yaşamında çalışırken ve başarı elde ederken bu bilinç içinde olduğu kabul edilir. Hayal kurarken, uyumak üzereyken ya da uyanmak üzereyken ise "Alfa"da, yani iç bilinç seviyesinde olduğuna inanılmaktadır. Bu çerçevede Silva Zihin Kontrolü, istenildiği zaman Alfa seviyesine erişilip tamamen uyanık kalınabileceğini iddia etmektedir. Beta seviyesindeyken, yani tamamen uyanıkken insan pek çok karşıt hisler içerisinde olabilir ancak Alfa seviyesine ulaşma ile uyumadan bilinçli kalınarak beynin sağ lobunda işlevsel olunabilmekte ve zihni kontrol etme öğrenilmektedir. Buradan hareketle çoğu insan Silva Zihin Kontrolü'ne psikik iyileşme gücü, rahatlama, uykusuzlukla mücadele, baş ağrısından kurtulma, sigarayı bırakma, kilo verme, hafızayı güçlendirme ve daha etkili çalışma gibi çeşitli zorlukların üstesinden gelme gibi amaçlarla başvurmaktadır (Miele, 1978, ss. 17-21).

Ruhsal şifa dağıtma iddialarında bulunan ve bu maksatla birçok uygulamaya yer veren YDH'lerden birisi de Beyaz Kartal Locası'dır. Hareket 1934 yılında İngiltere'de, "Minesta" olarak bilinen Grace Cooke (1892-1979) ve "Sadık Kardeş" olarak anılan eşi Ivan Cooke tarafından kurulmuştur (Melton, 2009, s. 768). 85 yılı aşkın süredir ruhsal şifa eğitimi ve hizmetleri sunan bu hareket insanlara, hayvanlara ve doğal dünyaya şifa dağıttığını iddia etmektedir ("Healing", t.y.). Şifa dağıttığı iddiasında olan diğer hareket liderleri gibi Grace Cooke da olağanüstü deneyimler yaşayarak şifa

dağıtmak üzere görevlendirildiğini iddia etmiştir. İlk vizyonunu çocukluk yıllarında yaşadığını söyleyen Cooke, bir gece yatağının başında gördüğü Kızılderili şefi Beyaz Kartal'ın, kendisini temel ruhların olduğu yere götürmesiyle her şeyin başladığını iddia etmiştir (Aslanoğlu, 2024, s. 179). Yaşadığını iddia ettiği olağanüstü tecrübelerden sonra Beyaz Kartal'ın kendisini görevlendirdiğine inanan Cooke, ruhların iyileştirilmesi ve teselli edilmesi için işe koyulmuştur. Bu bağlamda Cooke, şifa dua grupları başlatarak öğrencilerini ruhsal gelişim konusunda eğitmiş ve onlara şifa çalışmalarında önderlik etmiştir. Aynı zamanda hastaların rahatsızlıklarının nedenini teşhis ederek tedavide psişik merkezlere veya çakralara yönlendirilecek renkleri de belirlemiştir. Tüm bunlardan sonra Beyaz Kartal ve onun medyumunu olan Cooke'un birçok insanı ruhsal olarak şifalandırdığına inanılmıştır (Hodgson, 1983, ss. 1-2). Söz konusu hareket, fiziksel iyileşmenin öncelikle ruhsal iyileşmeden geçtiğine inandığı için ruhsal iyileşme öncelikli konumdadır. Bu amaçla hareket, loca denilen topluluk merkezlerinde yapılan grup ritüelleri, meditasyon, el koyma törenleri ve terapiler yoluyla şifa sağlamayı hedeflemektedir. Doğayla ve ilahi sevgi yasasıyla uyum içinde yaşamayı öğütleyen harekette şifa uygulamaları için doğal ilaçlar, renkler, kokular ve müzik gibi birçok şey kullanılmaktadır. Harekette kullanılan tekniklerden biri olan enerji aktarımında şifacılar, kişinin üzerine ellerini veya bedenlerini yerleştirerek enerji aktarımı yapmakta, böylece kişinin enerji merkezlerini dengeleyerek vücudun kendi kendini iyileştirme sürecini teşvik etmektedirler (Guiley, 1991, s. 645). Kullanılan bir diğer teknik olan renk terapisi ise hareketin en ayrıcı özelliklerinden biri olabilir. Renklerin, ruhu büyük ölçüde etkilediği kabul edilir ve ışık titreşimleri aracılığıyla psişik merkezler uyarılarak ruhun şifa bulduğuna inanılır. Bu süreçte şifacılar tarafından çağırılan şifa meleklerinin hastanın içindeki enerjileri harekete geçirerek şifanın gerçekleşmesine katkıda bulunduğu; Mesih'in meleklerinin de bu sürece katıldığı ileri sürülmektedir (*The Living Word of St. John*, 2010, s. 52).

2.3. Fiziksel ve Ruhsal Şifa Uygulamaları

YDH'ler incelendiğinde bazısının, insanlara hem fiziksel hem de ruhsal şifa sunma vaadinde bulunarak yaklaştıkları ya da bu tür uygulamalara başvurarak insanları etkilemeye çalıştıkları anlaşılmaktadır (Bkz. Turan, 2022, s. 57). Bütünsel Sağlık Hareketi bu bağlamda örnek verilebilecek hareketlerden biridir. Son zamanlarda yalnızca tıbbi bilgilerle sınırlı kalmayan bir sağlık anlayışından

doğan bu hareket alternatif tıp tekniklerini ve dini boyutları bünyesinde buluşturmaktadır (Temiztürk, 2024, ss. 209-210). Hareketin ismini oluşturan holistik sağlık, insanı bütünsel bir varlık olarak ele alan bir yaklaşımı ifade etmektedir. Yani bu yaklaşım yalnızca fiziksel sağlıkla değil, aynı zamanda ruhsal, zihinsel ve sosyal durumlarla da ilgilenmektedir (Mattson, 1982, s. 9). Puttick, Bütünsel Sağlık Hareketi'nin farklı alanlardan beslenerek birçok farklı yaklaşımı uygulamaya koymasının hareketin başarısında etkili olduğuna dikkat çekmektedir (Puttick, 2006, s. 272). Amerika merkezli ortaya çıkan bu hareketin belli bir kurucusu olmamasına karşın İngiliz botanikçi Nicholas Culpeper'in çalışmaları ve Alman doktor Friedrich Samuel Hahnemann'ın geliştirdiği *homeopathy* denilen tedavi yöntemi hareketin gelişiminde dönüm noktası olmuştur (Temiztürk, 2024, s. 210). Harekette fiziksel ve ruhsal şifa için birçok teknik kullanılmaktadır. Hareketin gelişmesinde de çok etkili olan *homeopathy* tekniğinde, kullanılan maddeler seyreltilerek vücudun kendi kendini iyileştirmesi hedeflenmekte; hastalıktan ziyade kişinin tedavi edilmesi amaçlanmaktadır (Withoulkas, 1978, ss. 87-89). Kullanılan teknikler arasında Çin tıbbından alınan *akupunktur* da ilk sıralarda sayılabilir. Geleneksel Çin tıbbında, akupunktur meridyenleri boyunca dolaştığı düşünülen *Chi* enerjisi sağlık için çok önemlidir. Bu enerjinin dolaşımının engellenmesi ile organların dengesi bozulacağından hastalıklar oluşabilir. Bu bağlamda akupunktur tekniği, enerjinin dengesinin sağlanması için vücuttaki özel noktalara iğne batırılarak rahatsızlıkların giderilmesi için kullanılmaktadır (Kroening, Volen, & Bresler, 1979, s. 432). Harekette fiziksel ve ruhsal şifa için uygulanan *laying on of hands* (el koyma) tekniğinde ise eller beden üzerine koyularak iyileşme sağlandığına inanılmaktadır (Glendinning, 1978, ss. 180-182). Bir geribildirim uygulaması olan *biofeedback training* tekniğinde kişiler, makineler aracılığıyla içsel varlığının durumu hakkında anlık geri bildirim alabilmektedirler. Bu tekniği deneyimleyenler, makineler aracılığıyla gerginlik ve gevşeme tepkilerini öğrendikten sonra makine kullanmadan bu değişiklikleri kontrol etmeyi öğrenmektedirler. Tedavi kadar hastalığı önleme açısından da önemli addedilen bu uygulama Bütünsel Sağlık Hareketi'nin temeli olarak kabul edilmektedir (Mattson, 1982, s. 49). Hareket içinde uygulanan bir diğer şifa uygulaması ise vücudun esnekliğini ve doğal liflerini yeniden kazanmasına yardımcı olan *rolfing* tekniğidir. Özel bir masaj ve fizik tedavi yöntemi olan bu teknik genellikle on seansta uygulanmaktadır (Pierce, 1978, ss. 197-200). Enerji aktarımı ile ruhsal şifa vermeyi hedefleyen *reiki*, kristalize taşlarla iyileştirme anlamına gelen *crystal healing*, el ve ayaklardaki sinir uçlarına baskı uygulanarak çeşitli rahatsızlıklara yönelik olarak yapılan *reflexology*, biyolojik ve psikolojik hareketleri birleştiren *kinesioloji*, eklemlere nazik dokunuşlarla uygulanan *craniosacral therapy* yine harekette yer verilen çeşitli tekniklerdendir (Temiztürk, 2024, s. 210). Sinirsel-optik refleksleri yorumlayarak sağlık analizi yapmayı amaçlayan *iridology* (Brint,

1978, s. 155), suyla ağrının giderilmesine dayanan *hydrotheraphy*, kemik kas sistemi tedavisine yönelik uygulanan *osteopathy* ve *chiropractic*, Japon geleneksel masajı *shiatsu* ve bitkisel tedaviye dayanan *herbal madicine* yanında dans, müzik ve renk terapisi, meditasyon ve yoga gibi tekniklerin kullanıldığını da söylemek mümkündür (Temiztürk, 2024, ss. 210-211). Bu sayılan teknikler ile birlikte bireyin kendi hastalığının sorumluluğunu üstlenmesi Bütünsel Sağlık Hareketi'nin düşüncesinin merkezinde yer almakta ve buna bağlı olarak tüm şifa uygulamalarında bireyselliğe vurgu yapılmaktadır (Tighe & Butler, 2007, s. 418).

Ruhsal ve fiziksel şifa uygulamaları söz konusu olduğunda atıfta bulunulması gereken bir diğer hareket El Niño Fidencio'dur. José Jesús Fidencio Constantino Síntora (1898-1938) tarafından Meksika, Espinazo'da kurulmuştur. 1898 yılında dünyaya gelen Fidencio, küçük yaşlardan itibaren nahif ve ince sesli olduğu için "küçük oğlan çocuğu" anlamında *el niño* olarak anılmıştır. Fidencio'nun 7 yaşından başlamak üzere arkadaşlarının da şahit olduğu iddia edilen bazı olağanüstü davranışlar gösterdiği söylenmektedir. Hatta henüz 8 yaşındayken annesinin kırık kolunu iyileştirerek ilk şifa dağıtma uygulamalarından birini gerçekleştirdiği iddialar arasındadır (Gergin, 2024, s. 309). Fidencio'nun Espinazo'da spiritüalizmin öncüsü olarak kabul edilen Allan Kardec'in öğrencisi Teodoro von Wernich'in çiftliğinde çalışmaya başlaması ve hazırladığı karışımla Wernich'i bacağındaki rahatsızlıktan kurtarmasının hareketin başlangıcını oluşturduğu ifade edilmektedir. Şifa bulan Wernich, Fidencio'nun bölgede doktor gibi faaliyet göstermesini sağlamış ve ünlenmesinde büyük rol oynamıştır (Villarreal, 2015, s. 35; Gergin, 2024, s. 309). Fidencio, ilahi bir emirle şifa verdiğine inanarak mütevazî ve şefkatli bir şifacı profili çizmiş ve birçok şifa ritüeli gerçekleştirmiştir. Yaşamı boyunca çeşitli vizyonlar geçirdiğini söyleyerek bazılarının İsa Mesih tarafından onaylandığını bile iddia etmiştir (Zavaleta, 1998, s. 99). Şifa uygulamalarına şahit olanlar o esnada Fidencio'nun sıklıkla transa girdiğini bildirmiştir. Fidencio, hastaları iyileştirirken çeşitli tekniklere müracaat etmiştir. Bazen bitkisel kürler kullanmış, bazen vahşi hayvanlar ile korkutarak hastaları iyileştirmiş, bazen de bahçesindeki salıncakta hastalarla birlikte sallanarak şifa sağlamaya çalışmıştır. En ilginç olanı da sadece bir cam parçası kullanarak ve anestezi olmadan hastalar üzerinde onlarca ameliyatlar gerçekleştirmesidir (Gergin, 2024, s. 310). Şöhretinin artmasına bağlı olarak 1928'in sonunda 30.000'den fazla insanın Espinazo çiftliğine, basının deyimiyle "Sağlık Mekkesi"ne ya da "Acı Alanı"na akın ettiği belirtilmektedir (Agostoni, 2018, ss. 230-231). Fidencio'nun, İsa'nın havarileri gibi on iki müridinin olması ve meditasyon yapmak için sık sık yakındaki bir dağa gitmesi

İsa'nın Getsemani Bahçesi'ndeki haline benzetilmiştir (Torres, 2006, s. 42). Bu sebeple takipçileri tıpkı İsa gibi onun da 33 yaşında öleceğini düşünmüş, hatta öldüğünde onun ölümden dirileceğini beklemişlerdir (Zavaleta, 1998, s. 108). Onun ölümüyle hareketin şifa hizmeti sona ermemiştir. Nitekim Fidencio ölmeden önce takipçilerine, ölümünden sonra kendileriyle *materia* denilen özel takipçileri aracılığıyla iletişim kuracağını söylemiştir. Bu doğrultuda materialar, Fidencio'ya hizmet etmek için bir çağrı aldıklarını iddia ederek çeşitli ruhsal ve fiziksel şifa uygulamaları gerçekleştirmektedirler (Cantú & Ramírez, 2002, ss. 135-136). Materiaların gerçekleştirdikleri şifa ritüellerinden biri olan *Curación*, kadınların duası ile başlamakta; uygulamaya konu olan kişiler, üzerinde mumların, İsa, azizler ve Fidencio'nun resimlerinin olduğu bir masanın önünde konumlanmaktadır. Dua bittiğinde materiaların esnemeye başlaması ve bu esnemenin öksürüğe dönüşmesi ile Fidencio'nun ruhunun ona geçtiğine inanılmaktadır. Bu transformasyonun tamamlandığının işareti olarak "Ave Maria" duası okunmaktadır (Gergin, 2024, s. 311). Bazen on dakika boyunca devam eden bu dua ile *materia* bir şekilde uyarılmakta ve ritmik sallanmalarla kendinden geçerek transa girmektedir. Trans hali sonrasında materiaların tatlı bir ruh haline büründüğü, ritüel cübbesi ile şapkasının giydirilmesiyle de şifa vermeye hazır hale geldiğine inanılmaktadır (Carrasco & Sagarena, 2008, ss. 232-234).

3. Şifa Uygulamalarının İnsanlar Üzerindeki Etkisi

İster fiziksel isterse ruhsal olsun şifa uygulamalarının bireysel veya toplu seanslar şeklinde gerçekleştirildiği, bazı hareketlerin bireysel bazılarının ise toplu uygulamalara önem atfettiği görülmektedir. Söz konusu oluşumların taraftar kazanmasında toplu seansların daha etkin bir rol oynadığı bir vakıadır. Hem daha çok insana hitap etme hem de şifa dağıtma uygulamalarının kalabalıklar üzerinde daha etkili olabileceği ve insanların birbirini etkileme ihtimali dikkate alınarak hareket edilmektedir. Nitekim bu uygulamalara tanık olan birçok insanın şifa bulma umuduyla bu tür oluşumlara yöneldikleri, yine kişisel deneyim ve tanıklıkların yanı sıra söz konusu ilginç uygulamaları ve bunlara dair haber ve iddiaları gündeme taşıyan basın ve sosyal medyanın insanları bu tür hareketlere yönlendirdiği söylenebilir.

Daha önce şifa uygulamalarına işaret ettiğimiz Branhamizm hareketinin lideri Branham, Tanrı tarafından şifa dağıtmak üzere gönderilmiş bir adam olarak ünlenmiş ve şifa dağıtmak amacıyla Avrupa'yı üç kez turlamıştır. Kanser ve diğer tüm hastalıkların çaresi olduğunu iddia ettiği reçete için dünyanın dört bir yanından insanlar, şifa bulmak için Amerika'ya seyahat etmiştir. Branham'ın 1951 yılında, eski bir senatör olan ve uzun yıllardır koltuk değneğine bağlı yaşayan William D. Upshaw'ı iyileştirmesi en çok ses getiren şifa dağıtma hikayelerinden birisi olmuştur (Weaver, 2000, s. 57). Hareketin web sayfasında yer verilen bilgilere göre Upshaw, babasının çiftliğinde çalışırken düşme sonucu yaşadığı omurilik yaralanması ile hayatının geri kalanını yürüyemez halde geçirmiştir. 1951 yılında Los Angeles, Calvary Tapınağı'nda bir gecede hayatının değiştiğini anlatan Upshaw, Branham sayesinde şifa bulunduğunu iddia etmiştir. Üç bini aşkın kişinin olduğu şifa ayininde Branham, dua ederken herkesin ellerini sevdiğinin üzerine koymasını istemiştir. Dinleyicilerden yükselen dua sesleri sırasında bitkin düşen Branham kürsüden alınarak bir odaya götürülmüş, bunun üzerine Calvary Tapınağı'nın papazı LeRoy Kopp kürsüye gelerek Upshaw'ın iyileştiğini müjdelemiş ve Upshaw koltuk değneklerini bir kenara fırlatarak şifa bulmuştur ("Congressman Upshaw", t.y.).

Şekil 1-2: William D. Upshaw'ın 59 Yıl Sonra Koltuk Değneklerini Atarak Calvary Tapınağı'nda İyileşmesine Dair Gazete Haberi (The Los Angeles Times Mon, Feb 19, 1951)

Branham'ın buna benzer birçok iyileştirmeye imza attığı iddia edilmektedir. Mesela bir toplantıda dokuz tane sağır ve dilsizi iyileştirdiği, bir başka toplantıda ise dinleyiciler arasından çağırıldığı

kadının, adını öğrendikten sonra midesinde iki ur olduğunu söylediği ve hatta ölü bir adamı dirilttiği anlatılanlar arasındadır (Harrell, 1978, ss. 30-38).

Şekil 3-4: Branham'ın Toplu Şifa Seanslarından Görüntüler
(<https://branham.org/en/pictures>)

Branham'ın şifa uygulamalarına çok sayıda insanın tanıklık ettiği iddia edilmektedir. Bu tanıklıkların bazısına Branham'ın öğretilerinin kaydedilip dağıtıldığı bir organizasyon olan *Voice of God Recordings*'in web sitesi¹² aracılığıyla erişilebilmektedir. Aynı zamanda bu site aracılığıyla Branham'ın vaazlarının kayıtlarına, kitaplarına ve diğer materyallerine de erişim sağlanabilmektedir.

Tüm İnsanlar İçin Birleşik Dua Evi hareketinde lider Grace'in; cüzzamlıları, körleri, sakatları iyileştirebileceği ve hatta ölüleri bile diriltilebileceği ileri sürülmektedir. Bu kapsamda Grace'in, doktorların öldüğünü ilan ettiği öz kız kardeşi Jennie'yi dirilttiği savunulmuştur (Dallam, 2007, ss. 68-69). Kalabalık seanslarda şifa deneyimi yaşayan insanların verdikleri tepkiler, deneyimi gözlemleyen diğer kişilerin Grace'e olan güvenini daha da artırmıştır. Clark, şifa deneyimleyen insanlarda uygulamanın ilk aşamasında ritmik olarak sallanma, gözlerin yukarıya kilitlenmesi ve anlaşılamayan bir dilde anlamsız mırıltılar duyulması; sonraki aşamada kişinin yere yığılması ile trans

¹² <https://branham.org/en/home>, Erişim: 28 Ağustos 2024.

veya koma hali; son aşamada ise seğirmelerle birlikte bilincin geri dönmesi ve birtakım nöbetlerin geçirilmesi gibi durumlar yaşandığını belirtmektedir (Clark, 1949, ss. 123-124).

(<https://artsandculture.google.com/entity/marcelino-manuel-da-graca/m05h2krq>)

Şekil 7-8: Şifa Uygulamalarının İnsanlar Üzerindeki Etkilerinden Görüntüler

(<https://artsandculture.google.com/entity/marcelino-manuel-da-graca/m05h2krq>)

Örneklere görüldüğü üzere bazı hareketlerin sunduğu ve neticede başarı elde ettiği ileri sürülen şifa uygulamaları tıp yoluyla şifa bulamayan ya da farklı arayışlar peşinde olan insanların ilgisini çekmekte ve bu tür oluşumların taraftar sayısının artmasını sağlamaktadır. Örneğin Bütünsel Sağlık Hareketi'nin büyümesinde bu durumun etkili olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim Bütünsel Sağlık Hareketi'ndeki şifa uygulamalarını deneyimleyen bireyler üzerinde yapılan bir araştırma, katılımcıların çoğunun bilimsel tıbbın etkisiz kaldığı durumlara dikkat çektiklerini ve bu durumdan duyulan memnuniyetsizlik üzerine bu tür yönelimlere giriştiklerini ortaya koymuştur. Bu araştırma kapsamında görüşleri alınan bir kadın, kocası ve kendisinin kanserle mücadele ettiğini, çocukluğu boyunca hastanelere girip çıktığını ancak bir çare bulamadığını üzümlere dile getirmektedir. Hastane sisteminde yaşadığı olumsuz deneyimlerin kendisini Bütünsel Sağlık Hareketi'ne yönelttiğini vurgulayan kadın, kanserini tedavi edemese bile acısını dindirmek ve yaşamının sonuna doğru daha rahat etmek için hareketin şifa uygulamalarına yöneldiğini ifade etmektedir (Deierlein, 1994, ss. 177-182).

Benzer yorumlar ve açıklamalar Silva Zihin Metodu'nu uygulayan farklı insanlar tarafından da dile getirilmektedir. Hareketin web sitesinde Silva Zihin Metodu ile ulaşılan birçok başarı ve şifa deneyimine yer verilmektedir. Örneğin onlarca yıldır alkolle mücadele eden birinin Silva Metodu ile alkolü bırakması, iki yıllık yoğun kanser tedavisi gören birinin ilk kez bu metot sonrasında uyuyabildiğini söylemesi, bir yarış pilotunun bu metotla birçok yarışı kazandığını ve bunu kişisel güçlendirme tekniklerine borçlu olduğunu anlatması gibi birçok kişisel deneyimden söz edilmektedir ("Success Stories", t.y.).

Richard Bach
En Çok Satan "Martı Jonathan Livingston"
Yazarı
★★★★★
Yaratıcı Görselleştirme Silva Yönteminin arkasında yatan şeydir. Görselleştirin ve Gerçekleştirin. Buraya kaydolduktan sonra en çok satan kitabımı tamamladım.

Ed van der Werk
Öğrenci
★★★★★
Bana göre Silva Metodu, yatırım yaptığım en iyi programlardan biri. Yoksa Silva'nın bana yatırım yaptığını mı söylemeliyim?...Silva Metodu, istediğimiz hayatı, iyi hissettiren hayatı yaratmak için güçlü bir araçtır.

Robert Stiller
Green Mountain Kahve Kavrurma
Makineleri Başkanı ve CEO'su ve 2001 Yılın
Girişimcisi - Forbes Listesi
★★★★★
Silva Metodu'nu çalışanlarıma sunmak, onlara Zihin Gücünün kilidini açmaları için sınırsız fırsatlar verdi.

Barbara İpekstone
Yazar - komik Wendy Darlin Capers dahil
40 roman ve kısa roman
★★★★★
Kursu yirmi yıl önce almıştım. Yanımda durdu ve hiç beklemediğim zorlukların üstesinden gelmeme yardım ederek kalbimde dinlendi. Çoğu zaman kendimi şaşırttım. Silva beni olduğum gibi bir kaplan yaptı.

Şekil 9: Silva Metodu Web Sitesinde Yer Alan Deneyimlerden Birkaç Örnek
(<https://silvamethod.com/success-stories>)

Fidencio hareketi insanları hem fiziksel hem de ruhsal olarak etkileyerek büyük takipçi kitlesi kazanmış bir hareket olarak dikkatleri çekmektedir. Hareketin en çok ses getiren ve Fidencio'nun şifa kariyerinin en önemli olayı 1928 yılında gerçekleşmiş ve Fidencio, Meksika devlet başkanı Plutarco Elías Calles'i iyileştirmiştir (Vidaurri, 2002, s. 135).

Fidencio, kendi doktorlarının bir türlü iyileştiremediği cilt rahatsızlığı bulunan Meksika devlet başkanını altı saat süren tedavi sonrasında iyileştirmiş ve bu olay sonucunda büyük şöhret bulmuştur (Gergin, 2024, s. 310). Bunun üzerine kızamık, zatürre ve cüzzamdan tutun da konuşamayan ve yürüyemeyenlere kadar çok farklı hastalıklara sahip binlerce insan şifa aramak için Espinazo'ya akın etmiştir (Agostoni, 2018, s. 230). Calles'in şifa bulması o denli ses getirmiştir ki Castillo ve Abraham (2016, ss. 89-90), bu nedenle tren raylarının yönünün doğrudan Fidencio'nun yaşadığı eve çevrildiğini ve bu sayede takipçileri tarafından oranın kutsal bir yer olarak görüldüğünü aktarmaktadır.

Şekil 10: Şifa Bulma Amacıyla Trenle Espinazo'ya Akın Eden İnsanların Görüntüsü

(<https://revista.drclas.harvard.edu/el-nino-fidencio-healing-power-of-the-afflicted/>)

Fidencio'nun hastaları ya da çeşitli arayış içinde olanları salıncakta sallayarak şifa dağıtması da ilginç bir uygulama olarak hatırlatılabilir. Akıl hastalarını, sinir krizi geçirmek üzere olanları veya depresyon gibi çeşitli psikolojik sorunları olanları salıncak ile iyileştirdiği iddia edilmektedir. Hastaların salıncığa bindiklerinde ağlamaya başladıkları ve Fidencio'nun salıncığı sallayarak onlara şifa verdiği söylenmektedir (Villarreal, 2015, ss. 171-172). Dahası Fidencio'nun konuşamayan bir adamı salıncakta sallayarak iyileştirdiği anlatılmaktadır (Torres, 2006, s. 44). Villarreal (2015, ss. 171-172), Fidencio'nun ölümünden sonra da salıncığın şifa amaçlı kullanılmaya devam ettiğine dikkat çekmektedir.

Şekil 11-12: El Niño Fidencio Takipçilerinin Espinazo'daki Salıncağa Ziyaretlerinden Görüntüler (<https://www.milenio.com/sociedad/celebran-fiestas-nino-fidencio-espinazo-nl>)

Havai fişek kazası sonucu görme yetisini kaybeden 2 yaşındaki bir çocuğun, Fidencio tarafından gözlerine yapılan masaj ve gözlerinin mendille kapatılması üzerine görmeye başlaması ve yine özellikle akıl hastalarının “Conchita” adı verilen dağ aslanı ile iyileştirilmesi grup üyeleri tarafından en çok anlatılan olaylardır (Villarreal, 2015, ss. 171-172; A. N. Zavaleta, 1998, ss. 101-102). Yukarıda aktarılan hususların yanında Fidencio'nun cerrahi alet olarak yalnızca kırık bir cam parçası kullanarak anestezi olmadan operasyonlar gerçekleştirmesi ve hiçbir hastanın ameliyat esnasında acı duymadığını bildirmesi de insanları hayrete düşürmüştür. Anestesi kullanılmadan sadece kırık bir cam parçasıyla cerrahi müdahalelerin yapıldığı iddiasının gerçeklik değeri tartışmasını bir kenara bırakırsak, Fidencio'nun çıkardığı doku ve tümörlerle dolu çok sayıda şişenin hala Espinazo'da sergilendiği ve buraya gelen ziyaretçilerin burada gördüklerinden hayli etkilendikleri ya da bir başka ifadeyle bütün bu anlatı ve sergilenen materyallerle insanların gruba ilgilerinin artırılmaya çalışıldığı aktarılmaktadır (T. Zavaleta, t.y.).

((<https://drtonyzavaleta.com/nino-fidencio-photo-gallery/>)

Şekil 15-16: Fidencio'nun Şifa Uygulamalarından Görüntüler (<https://drtonyzavaleta.com/nino-fidencio-photo-gallery/>)

SONUÇ

Birtakım fiziksel hastalıkları iyileştirme ve manevi şifa dağıtma iddiaları yeni dini hareketlerin birçoğunda karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Uzakdoğu ve Hint kökenli hareketlerin insanları cezbetme yollarından biri de sağlıklı yaşam, kişisel gelişim ve alternatif tedavi yolları önermeleridir. YDH'lerin birçoğu başlangıçta potansiyel olarak kendileriyle ilgilenen insanlarla onların ilgilerini çekecek yoga dersleri, meditasyon seansları, halka açık konuşmalar, şifa dağıtma, vb. hizmetler sunarak temasa geçmektedir. Bu hizmetler ilgilenen kişileri çekmek için önemli bir araç olarak görülmektedir.

YDH'lerde insanlara sunulan ve şifa sağladığına inanılan uygulamaların bazen çok ses getirdiği ve insanları etkilediği de bir vakıdır. Şifa dağıtma yönü ile öne çıkan YDH'lerdeki uygulamalar insanların fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını dikkate aldığı için bu doğrultuda arayışta olan birçok insan bu tür hareketlere katılım gösterebilmektedir. YDH'lerin katılımcıları üzerinde yapılan bazı araştırmalar bilhassa bilimsel tıpta aradığı şifayı bulamayan bazı insanların bu hareketlere yöneldiklerini göstermektedir.

Kalabalık mekanlarda sergilenen ve birçoğu önceden planlanmış izlenimi uyandıran uygulamaları bizatihi canlı olarak izleyen birçok kişinin gördüklerinden etkilenmesi oldukça muhtemeldir. Bazı hareketlere dair yapılan araştırmalar bu durumu destekler mahiyettedir. Nitekim El Niño Fidencio hareketinde tanıklıklar hareketin taraftar kazanmasında oldukça etkili olmuştur.

Şifa uygulamalarını deneyimleyip memnun kalan insanların bu deneyimlerini başkaları ile paylaşması taraftar kazanmada önemli bir rol oynamaktadır. Günümüzde sosyal medya aracılığıyla kişisel deneyimlerin geniş kitlelere ulaştırılması çok daha kolay bir hale gelmiştir. Silva Metodu ve Branhamizm gibi bazı hareketlerin, web sitelerinde yer verdikleri olumlu kişisel deneyimler üzerinden insanları etkilemeye ve sundukları uygulamalara iştirak etmeye çağırdıkları görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Agostoni, C. (2018). Ofertas m3dicas, curanderos y la opini3n p3blica: El Ni3o Fidencio en el M3xico posrevolucionario. *Anuario Colombiano de Historia Social y de la Cultura*, 45(1), 215-243. <https://doi.org/10.15446/achsc.v45n1.67557>
- Aksel, H. S. (2022). *Yeni aę Dini: Ezoterik Geleneęin Pop3ler K3lt3re D3n3ş3m3. Ankara: Eskiyesi Yayınları.*
- Aslanoğlu, A. (2024). Beyaz Kartal Locası. İçinde S. Turan & E. Battal (Ed.), *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (2. bs, ss. 179-181). İstanbul: Okur Akademi.
- Atkins, G. G. (2014). *Modern Religious Cults and Movements*. New York: Routledge.
- Brint, A. Ian. (1978). Iridology. İçinde E. Bauman, A. Ian Brint, L. Piper, & P. Wright (Ed.), *The Holistic Health Handbook* (ss. 155-164). San Francisco: And/Or Press.
- Burgess, S. M., & van der Maas, E. M. (Ed.). (2010). *The New International Dictionary of Pentecostal Charismatic Movements*. Michigan: Zondervan.
- Cant3, N. E., & Ram3rez, O. N. (Ed.). (2002). *Chicana Traditions: Continuity and Change*. Urbana: University of Illinois Press.
- Carrasco, D., & Sagarena, R. L. (2008). The Religious Vision of Gloria Anzald3a: Borderlands/La Frontera as a Shamanic Space. İçinde G. Espinosa & M. T. Garc3a (Ed.), *Mexican American Religions: Spirituality, Activism, and Culture* (ss. 223-241). Durham: Duke University Press.
- Castillo, R., & Abraham, O. (2016). El ni3o Fidencio: De curandero a santo. *Reforma Siglo XXI*, (88), 88-91.
- Cengiz, K., K33kural, 3., & G3r, H. (2021). *T3rkiye 'de Spirit3el Arayışlar* (1. bs). İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Clark, E. T. (1949). *The Small Sects in America* (Revised Edition). New York: Abingdon Press.
- Congressman Upshaw. (t.y.). Geliş tarihi 02 Mayıs 2024, g3nderen Voice Of God Recordings website: https://branham.org/en/articles/1192015_CongressmanUpshaw

Crawford, S. J. (2006). Religion, Healing and the Body. İçinde L. L. Barnes & I. Talamantez (Ed.), *Teaching Religion and Healing* (ss. 29-46). New York: Oxford University Press.

Dallam, M. W. (2007). *Daddy Grace: A Celebrity Preacher and His House of Prayer*. New York: New York University Press.

Dallam, M. W. (2009). United House of Prayer for All People. İçinde A. B. Pinn (Ed.), *African American Religious Cultures* (ss. 405-411). Santa Barbara, California: ABC-CLIO.

Deierlein, K. (1994). Ideology and Holistic Alternatives. İçinde W. Kornblum & C. D. Smith (Ed.), *The Healing Experience: Readings on the Social Context of Health Care* (ss. 177-187). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Gergin, H. (2024). El Niño Fidencio. İçinde S. Turan & E. Battal (Ed.), *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (2. bs, ss. 309-311). İstanbul: Okur Akademi.

Glendinning, C. (1978). Laying On of Hands. İçinde E. Bauman, A. Brint, L. Piper, & P. Wright (Ed.), *The Holistic Health Handbook* (ss. 180-182). San Francisco: And/Or Press.

Guiley, R. E. (1991). *Harper's Encyclopedia of Mystical Paranormal Experience*. New York: Castle Books.

Harrell, D. E. (1978). *All Things Are Possible: The Healing and Charismatic Revivals in Modern America*. Bloomington: Indiana University Press.

Healing. (t.y.). Geliş tarihi 17 Mayıs 2024, gönderen White Eagle Lodge website: <https://www.white-eagle.org.uk/what-we-offer/healing/>

Hodgson, J. (1983). *A White Eagle Lodge Book of Health and Healing*. New Land: The White Eagle Publishing Trust.

Koenig, H. G. (Harold G. (2012). *Handbook of religion and health*. Oxford ; New York : Oxford University Press. Geliş tarihi gönderen <http://archive.org/details/handbookofreligi0000koen>

Kroening, R. J., Volen, M. P., & Bresler, D. (1979). Acupuncture: Healing the Whole Person. İçinde H. A. Otto & J. W. Knight (Ed.), *Dimensions in Wholistic Healing* (ss. 427-439). Chicago: Nelson-Hall.

- Mattson, P. H. (1982). *Holistic Health in Perspective*. California: Mayfield Publishing Company.
- Melton, J. G. (2007). Introducing and Defining the Concept of a New Religion. İçinde D. G. Bromley (Ed.), *Teaching New Religious Movements* (ss. 29-40). New York: Oxford University Press.
- Melton, J. G. (2009). *Melton's Encyclopedia of American Religions* (Eighth Edition). Detroit: Gale.
- Miele, P. (1978). Using More of Your Mind in Special Ways. İçinde J. Silva & P. Miele, *The Silva Mind Control Method* (ss. 17-21). New York: Pocket Books.
- Özcan, Ş. (2024). Tüm İnsanlar İçin Birleşik Dua Evi. İçinde S. Turan & E. Battal (Ed.), *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (2. bs, ss. 917-918). İstanbul: Okur Akademi.
- Pierce, R. (1978). Roling. İçinde E. Bauman, A. Brint, L. Piper, & P. Wright (Ed.), *The Holistic Health Handbook* (ss. 197-200). San Francisco: And/Or Press.
- Puttick, E. (2006). Holistic Health Movement. İçinde P. B. Clarke (Ed.), *Encyclopedia of New Religious Movements* (ss. 271-273). Londra: Routledge.
- Saliba, J. A. (2007). Disciplinary Perspectives on New Religious Movements: Views from the Humanities and Social Sciences. İçinde D. G. Bromley (Ed.), *Teaching New Religious Movements* (ss. 41-63). New York: Oxford University Press.
- Shterin, M. (2012). New Religious Movements in Changing Russia. İçinde O. Hammer & M. Rothstein (Ed.), *The Cambridge Companion to New Religious Movements* (ss. 286-302). Cambridge: Cambridge University Press.
- Sigler, D. B. (2005). Daddy Grace: An Immigrant's Story. İçinde K. L. Leonard, A. Stepick, M. A. Vásquez, & J. Holdaway (Ed.), *Immigrant Faiths: Transforming Religious Life in America* (ss. 67-78). Walnut Creek: CA: AltaMira Press.
- Silva Metodu Nedir? (t.y.). Geliş tarihi 15 Mayıs 2024, gönderen Silva Metodu website: <https://www.silvametoduturkiye.com/silva-metodu.php>
- Success Stories. (t.y.). Geliş tarihi 16 Mayıs 2024, gönderen The Silva Method in Great Britain website: <https://silvamethodgb.com/success-stories/>

Temiztürk, H. (2024). Bütünsel Sağlık Hareketi. İçinde S. Turan & E. Battal (Ed.), *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (2. bs, ss. 209-211). İstanbul: Okur Akademi.

The Living Word of St. John: White Eagles Interpretation of the Gospel (Fourth Edition). (2010). Liss, Hampshire, England: The White Eagle Publishing Trust.

Tighe, M., & Butler, J. (2007). Holistic Health and New Age in Britain and the Republic of Ireland. İçinde D. Kemp & J. R. Lewis (Ed.), *Handbook of New Age* (ss. 415-434). Leiden: Brill.

Torres, E. (2006). *Healing with Herbs and Rituals: A Mexican Tradition* (T. L. Sawyer, Ed.). Albuquerque: University of New Mexico Press.

Turan, S. (2022). *Abusionem: Yeni Dini Hareketlerin İstismar Dünyası*. İstanbul: Okur Akademi.

Turan, S., & Battal, E. (Ed.). (2024). Giriş: Yeni Dini Hareketler. İçinde *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (2. bs, ss. 13-18). İstanbul: Okur Akademi.

United House of Prayer for All People. (2024, Mayıs 3). Geliş tarihi 11 Mayıs 2024, gönderen Encyclopedia Britannica website: <https://www.britannica.com/biography/Charles-Emmanuel-Grace>

Vidaurri, C. L. (2002). Las Que Menos Quería el Niño: Women of the Fidencista Movement. İçinde N. E. Cantú & O. N. Ramírez (Ed.), *Chicana Traditions: Continuity and Change* (ss. 133-142). Urbana: University of Illinois Press.

Villarreal, J. M. (2015). *The Devotion to a Living Santo and His Religious Healing: An Interdisciplinary Study of El Niño Fidencio And His Religious Movement* (Doctoral Dissertation). Michigan State University, East Lansing, Michigan.

Voice Of God Recordings. (t.y.). Geliş tarihi 28 Ağustos 2024, gönderen <https://branham.org/en/home>

Wallis, R. (2003). Three Types of New Religious Movement. İçinde L. L. Dawson (Ed.), *Cults and New Religious Movements: A Reader* (ss. 36-58). Malden: Blackwell Publishing.

Weaver, C. D. (2000). *The Healer-Prophet William Marrion Branham: A Study of the Prophetic in American Pentecostalism*. Georgia: Mercer University Press. Geliş tarihi gönderen <http://archive.org/details/healerprophetwil00weav>

William Branham. (t.y.). Geliş tarihi 27 Nisan 2024, gönderen Voice Of God Recordings website: <https://branham.org/en/williambranham>

Withoukka, G. (1978). Homeopathy. İçinde E. Bauman, A. Brint, L. Piper, & P. Wright (Ed.), *The Holistic Health Handbook* (ss. 87-93). San Francisco: And/Or Press.

Yalvaç Arıcı, H. (2021). Modern Şifacılık Yönelimleri. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (19), 291-324.

Yorulmaz, S. (2024). Branhamizm. İçinde S. Turan & E. Battal (Ed.), *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (2. bs, ss. 200-204). İstanbul: Okur Akademi.

Zavaleta, A. N. (1998). El Niño Fidencio and the Fidencistas. İçinde W. W. Zellner & M. Petrowsky (Ed.), *Sects, Cults, and Spiritual Communities: A Sociological Analysis* (ss. 95-115). Westport, Connecticut: Praeger Publishers.

Zavaleta, T. (t.y.). El Niño Fidencio. Geliş tarihi 23 Mayıs 2024, gönderen Curanderismo Research website: <https://drtonyzavaleta.com/el-nino-fidencio/>